

बाबा आद्वानी, उपोषण सोडल

येण समाजवादी नेते बाबा आढाव यांनी लोकशाही वाचविण्यासाठी आत्मकलेष म्हणून पुण्यात तीन दिवसांचे उपोषण केले, तेव्हा महाराष्ट्रातील जनतेला हळ्हळ्या जरुर वाटली. असे बाबांनी करायला नको होते, अशीच सर्वसामान्य जनतेला भावना होती. बाबांचे वय १५ आहे. बाबा हे गोरगारीब जनतेचे आदर्श नेते आहेत. कामगार, मजूर, उपेक्षित जनतेचा आधार म्हणून बाबांकडे पाहिले जाते गोरगरिबांना दोन घास सुखाने व हक्काने मिळावेत म्हणून, आजवर बाबांनी त्यांच्या जीवनात शेकडो अंदोलने केली. पण नुकत्याच झालेल्या विधानसभा निवडणुकीत जनतेने जो कौल दिला, तो बाबांना पसंत पडला नसावा. लोकसभा निवडणुकीत महाराष्ट्रातील जनतेने महाआघाडीचे ३१ खासदार निवडून दिले आणि महायुतीचे केवळ १७ खासदार लोकसभेवर पाठवले. या निवडणुकीत १३२ आमदार कसे निवडून येतात, भाजपाप्रणीत महायुतीचे २३५ आमदार कसे विजयी होतात, या प्रश्नाने अनेकांना भंडावले आहे तसेच बाबा आढावांनाही अस्वस्थ केले असावे. बाबा हे कट्टर समाजवादी विचारसरणीचे आहेत. त्यांनी आपले विचार कधी बदलले नाहीत. सत्ता बदलली म्हणून बाबांनी कधी आपल्या निष्ठ बदलल्या नाहीत. लढाऊ समाजवादी नेते जॉर्ज फर्नार्डिस हे भाजपाप्रणीत एनडीए सरकारमध्ये सामील झाले होते. ते वाजपेयी यांच्या सरकारमध्ये संरक्षणमंत्री होते, एवढेच नव्हे तर एनडीएचे निमंत्रक म्हणून त्यांनी काम पाहिले. जॉर्ज यांनी कधी भाजपावर जातीयवादी म्हणून टीका केली नाही किंवा हिंदुव्वादी म्हणून भाजपाची हेटाळणी केली नाही. एनडीएच्या काळात तर संकटमोर्चक हनुमानाच्या भूमिकेत ते मित्रपक्षांच्या नेत्यांचे रुसवे-फुगावे काढत असत. समता, ममता आणि जयललिता यांना संभाळून एनडीए सरकार चालविणे ही मोठी कसरतरही होती. पण निमंत्रक म्हणून समाजवादी विचारांचे जॉर्ज फर्नार्डिस शांतीदूत म्हणून काम करीत असत. नितीशकुमार हेसुद्धा समाजवादी विचारांचे नेते. जयप्रकाश नारायण यांच्या आंदोलनातून मोठे झालेले नेते. ते अनेक वर्षे एनडीएमध्ये आहेत. मध्यंतरी ते कांग्रेस व लालू यादव यांच्यासोबत गेले होते; पण नंतर त्यांना पश्चात्ताप झाला व हे समाजवादी वीर पुन्हा मोदी-शहांच्या नेतृत्वाने प्रभावित होऊन एनडीएमध्ये आले. भाजपानेही त्यांच्या पक्षाचे आमदार कमी असूनही त्यांना मुख्यमंत्रीपदावर कायम ठेवले. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना बिहारमध्ये येऊ नका असे २०१४च्या लोकसभा निवडणुकीत सांगणारे नितीशकुमार आत जाहीर सभातून त्यांना वाकून वंदन करतात. आणण एनडीए सोडून जाणार नाही, याची खाही देतात. महाराष्ट्रात १९७८ मध्ये शरद पवारांनी स्थापन केलेल्या पुलोदमध्ये कांग्रेस, समाजवादी, तेव्हाचा जनसंघ, शेका पक्ष, डावे पक्ष सहभागी झाले होते. सरकारमध्ये अडीच वर्षे समाजवादी जनसंघाबोर आनंदाने नांदत होते. तेव्हा बाबांना काहीच खटकले नव्हते. आजही उत्तर प्रदेशात अखिलेश यादव व बिहारमध्ये लालू यादव व त्यांचे पुत्र समाजवादी विचाराची ढाल पुढे करून मुस्लिमांची व्होट बँक संघटित कशी राहील याची दक्षता घेत आहेत. दोन्ही समाजवादी नेते हिंदू विरोधी राजकारण खेळत आहेत. राम मंदिराला विरोध म्हणजे लोकशाही वाचविणे असा त्यांचा अर्जेंडा आहे. मुस्लीम व्होट बँक आणि भाजपाविरोध या दोन मुद्द्यांवर ते आपला पक्ष रेटाना दिसत आहेत. केवळ भाजपा व हिंदू विरोध म्हणजे समाजवादी विचार का? बाबा आढावांनासुद्धा विधानसभेच्या निकालानंतर लोकशाही धोक्यात आली असे अचानक कसे वाटू लागले? लोकशाही वाचविण्यासाठी ते आत्मकलेष करून घेण्याच्या विचारापर्यंत का गेले, हे सर्व अनाकलनीय आहे. बाबा आढावांसारखी अनुभवसंप्रबन्ध व वैचारिक बांधिलकी असलेली व्यक्तिमत्त्वे फारच थोडी आहेत त्याना पुरेशी माहिती न दिल्यामुळे ते लोकशाही वाचविण्यासाठी रस्त्यावर उतरले असावेत. विधानसभेच्या निकालानंतर मतदानाची टक्केवारी अचानक कशी वाढली, भाजपाचे उमेदवार प्रचंड मताधिक्याने कसे निवडून आले, राज्यात महायुतीच्या विरोधात वातावरण असताना महायुतीला अभूतपूर्व यश कसे मिळाले? अशा प्रश्नांनी महाआघाडीने राज्यात काहूर उठवले आहे. पण लाडकी बहीण व ओवीसी या दोन मोठ्या व्होट बँका महायुतीकडे एकजुटीने विधानसभा निवडणुकीत वळाल्या, हे कोणी समजून घ्यायला त्यार नाही. ईव्हीएम नको, मतपत्रिका पुन्हा आणा अशी मोहीम महाआघाडीतील घटक पक्षांनी जोरदार सुरु केली आहे. ईव्हीएम मशीन काय भाजपाने आणले आहे काय? लोकसभा निवडणुकीत महाआघाडीला या ईव्हीएमने भरघोस यश दिले तेव्हा ईव्हीएम चांगले होते. आता विधानसभा निवडणुकीत महाघाडीचे पानिपत झाले तेव्हा ईव्हीएम एकदम वाईट ठरवले जाऊ लागले. बाबा आढाव यांनी सर्वजनिक जीवनात सर्वाधिक लढे हे कांग्रेस सत्तेवर असताना दिले. त्याच कांग्रेससचा विधानसभेत दारूण पराभव झाला म्हणेज लोकशाहीचा पराभव झाला असा समज कोणी बाबांना करून दिला आहे का? १९७५ मध्ये इंदिरा गांधी यांच्या नेतृत्वाखाली केंद्रात सरकार होते, त्याच कांग्रेस सरकारने देशवर आणीबाणी लादली होती, विरोधी पक्षांचे सर्व लहान-मोठे नेते तुरुंगात डांबले होते. स्वतः बाबा आढाव यांनाही कांग्रेस सरकारने जेलमध्ये टाकले होते. तेव्हा कांग्रेसने आणीबाणीच्या माध्यमातून संविधानावर व लोकशाहीवर घाला घातला.

વિધીમંડળ નેત્ર્યાંચી નિવડ

महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीची मतमोजणी २३ नोंवेंबरास झाली. त्यास ३ डिसेंबरास दहा दिवस पूर्ण झाले. या मतमोजणीनंतरच्या आकड्यांमध्ये संदिध असे काहीही नव्हते आणि सत्ताधाऱ्यांस मिळालेले दणदणीत बहुमत सर्व काही स्पष्ट करणारे होते. पण दहा दिवसानंतरही सरकार स्थापनेसाठी म्हणून ज्या काही घटामोडी होतात, त्या झालेल्या नाहीत. आज बुधवारी- ४ डिसेंबर राजी भाजपच्या नवनिवाचित आमदारांची बैठक संपन्न झाली आणि त्यात त्या पक्षकांचा विधिमंडळ नेता म्हणून देवेंद्र फडणीवीस यांच्या नावाची घोषणा करण्यात आली. म्हणॄने त्यानंतर एकनाथ शिंदे-चलित शिवसेना, अजितदादा पवार यांची राश्वकांदी आणि भाजप या तिघांची संयुक्त बैठक होईल आणि महायुतीचा विधिमंडळ नेता निवडला जाईल. मुख्यमंत्रीपद त्याच्याकडे जाईल. त्यानंतर हे मुख्यमंत्री राज्यपालांस भेटून सत्तास्थापनेचा दावा करतील आणि राज्यपाल त्यास सत्तास्थापनेचे निमंत्रण देतील. मग शपथविधी. सरकारस्थापनेची ही रीत झाली. ती मोठून भाजपचे प्रदेशाध्यक्ष चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी शपथविधी कधी, कोठे होणार हे परस्पर सांगून टाकले. त्याना हे करण्याचा अधिकार काय, कोणी दिला आणि यापुढे विजयी पक्षकांचा प्रदेशाध्यक्ष शपथविधीचे निर्णय घेणार किंवा काय, असे काही प्रश्न यातून उपस्थित होतात. ते विचारणार कोणास आणि त्याची उत्तरे देणार कोण! कारण अलीकडे सगळ्यांनी व्यवस्थेचे नेसूचे सोडून डोक्यास गुंडाळायचे असे ठरवलेले असल्याने हे असले वैधानिक मुद्दे उपस्थित केलेच जात नाहीत. ज्यांनी याबद्दल कान उपटायला हवेत, ज्यांच्याकडे

त्याचे अधिकार आहेत असे राज्यपाल म्हणजे दिव्यच. याला झाकावे आणि त्यास काढावे असे या महामहिमांचे वर्तन. तेव्हा त्यांच्याकडून काय अपेक्षा करणार? अपेक्षांभागाचे दुख टाळण्यासाठी अपेक्षाच न ठेवणे हे उत्तम हा धडा गेल्या काही राज्यपालांच्या वर्तनातून मिळालेला असला तरी काही प्रश्न आणि काही परिस्थिती समोर मांडणे गरजेचे. याचे कारण याच राज्यात सुमारे १५ वर्षांपूर्वी निवडणुकानंतर अशीच परिस्थिती आली असता तत्कालीन राज्यपाल एस. सी. जमीर यांनी काय केले होते याचे स्परण करून देणे हे कर्तव्य उरते. त्या वेळी सत्ताकांक्षी कांग्रेस आणि राष्ट्रवादी यांच्यात निवडणुकोत्तर सत्ता वाटप बराच काळ होऊ शकले नाही. कारणे अर्थातच नेहमीची. झऱ्हमहत्त्वाच्याफखात्यावर उभय पक्षांचे दावे आणि ते निकालात काढण्यात पक्षश्रेणींस लागणारा विलंब. त्यामुळे आतासारखीच परिस्थिती तेव्हा निर्माण झाली. निवडणुकीत बहुमत मिळूनही विजेत्यांकडून सत्तास्थापनेसाठी काही हालचाल नाही. अशा वेळी जमीर यांनी राज्यपाल म्हणून जाहीर भूमिका घेतली आणि उभय पक्षांना स्पष्ट इशारा दिला. त्याचा परिणाम झाला. सत्तास्थापन गतीने झाले. हे होऊ शकले कारण त्या वेळी दिल्लीत व्यवस्थेचा आदर करणारे मनमोहन सिंग सरकार होते. त्यांच्याकडून महामहिमांस मौन पाळायला लावणे अवघड नव्हते. पण तसे झाले नाही. राज्यपाल रास्त भूमिका घेऊ शकले. वास्तविक आताच्या परिस्थितीत विद्यामान राज्यपालांनी इतपत्र थाडस दाखवण्यात हरकत नव्हती. विद्यामान

**अपग्रामा
व्यथा....**

सुख मागेयास
हवे छान तन
हे अपंगत्वाने
दुःखी कष्टी मन...।

जावन रहाटा
अंध प्रभा असे
आधार या ठायी
काठीविना नसे...२

ज्यो शास्त्रराजा
प्रगतीत बाधा
जीवन चक्रात
एक खोटा वादा...३

जनना(परा) द्वा
थोडकेच त्यात
असतात जिद्दी
करी त्याला मात...४

तुरंगा त्रिपुरा

बाल पाईट पनव्या शाध हा विज्ञान तात कुठल्या क्रांतीपेक्षा कमी नव्हता. तिले लिहिण्यासाठी आपण ज्या बॉल या वापर करतो, तो जगातील सर्वाधिक रला जाणारा पेन आहे. पण आधीच्या ती तर शाई किंवा फाऊंटन पेन वापरला चा. साधारण १९१० च्या काळात बॉलपेन

नी वापरले आहेत त्यांनी भरपूर प्रम
न पेनाच्या रिफील्स वापरल्या असतील.
वेळी रिफील्स सरास मिळायच्या एकच
खूप खूप वर्ष वापरण्याची संस्कृती
. परंतु आज काल युज अँड थ्रो ही
कृती आली आहे. रिफील्स काही मि
नाहीत त्याएवजी नवीन पेनच विकत
आणि त्यातील शाई संपली की एक
न पेन वापरण्यात येतो , तो संपला
पुन्हा दुसरा पेन वापरला जातो .अशा
रे वरचेवर नवीन नवीन पेन खरेदी
जातात आणि प्रत्येक पेनाची किंमत
कमीत कमी दहा रुपये पासून सुरु
. आधी एकच पेन असायचा जो दोन
दहा रुपयांचा असायचा आणि त्याची
येवेल एक आठाने किंवा एक रुपया अशी
यची.

पशाच्या दृष्टीन सुद्धा पन ह खाचकच
तेले आहेत आणि इतके पेन घरामध्ये
ले जातात की पेनच पेन घरभर
लेले दिसतात आणि ते पुन्हा वापरले
नाहीत. कारण त्यांची रिफील मिळत
मग शेवटी काय ते संपलेले पेन आपण
याच्या डब्यात टाकतो. एका घरामागे

पंच

तनणा नाही याला एक दहा पेन जर एप्पा
कचराच्या डव्यात टाकले गेले तर एकूण
किती घेरे आहेत आणि शेवट काय तर हे
पेन कच्‌याच्या डव्यात टाकले जातात
आणि शेवटी काय होतं तर पर्यावरणाचा नाश

येथील बँकिंग यंत्रणा कात टाकतेय

वाशेल्यान दिला जाणारा कज, सरकारा हस्तक्षेप आणि वसुलीकडे होणारे दुर्लक्ष यामुळे बँका सतत तोट्यात असायच्या. मात्र बँकेंग सुधारणा राबवल्यापासून राष्ट्रीयीकृत बँकांच्या कारभाराची शैली हल्लूहल्लू बदलू लागली. चालू आर्थिक वर्षातील पहिल्या सहा महिन्यांमध्ये सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांनी उत्तम कामगिरी करत निवळ नफ्यामध्ये २६ टक्के वृद्धी नोंदवली. त्यांच्या व्यवसायात लक्षणीय वाढ, तर बुडीत कर्जामध्ये घट झाली आहे. राष्ट्रीयीकरण झाल्यानंतर प्रचंड शाखाविस्तार होऊन गोरग्रिंबांपर्यंत पोहोचल्या; परंतु त्यानंतर वशिलेबाजीने दिली जाणारी कर्जे, सरकारी हस्तक्षेप आणि वसुलीकडे होणारे दुर्लक्ष यामुळे बँका सातत्याने तोट्यात जाऊ लागल्या. डॉ. मनमोहन सिंग यांनी बँकेंग सुधारणा राबवल्यापासून राष्ट्रीयीकृत बँकांच्या कारभाराची शैली हल्लूहल्लू बदलू लागली. विद्यमान केंद्र सरकारनेही काही उपाययोजना केल्या आणि सरकारी बँकांच्या कारभारात हल्लूहल्लू फरक दिसू लागला. चालू आर्थिक वर्षातील पहिल्या सहा महिन्यांमध्ये सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांनी उत्तम कामगिरी केली आहे. या बँकांनी निवळ नफ्यात २६ टक्के वृद्धी नोंदवली आहे. त्याचबोरब बँकांच्या व्यवसायात लक्षणीय वाढ झाली असून, बुडीत कर्जामध्ये घट झाली आहे. एप्रिल ते सप्टेंबर २०२४ या सहा महिन्यांमध्ये १२ राष्ट्रीयीकृत बँकांचा २३६ लाख कोटी रुपयांचा एकूण व्यवसाय झाला. गेल्या वर्षातील याच कालावधीच्या तुलनेत त्यात ११ टक्के वाढ झाली आहे. पहिल्या सहामाहीमध्ये बँकांच्या कर्जवितरण व ठेवींमध्ये गेल्या वर्षीच्या तुलनेत बारा टक्के आणि साडेनऊ टक्के वाढ नोंदवण्यात आली आहे. बँकांचे कर्जवितरण १०२ लाख कोटी रुपये असून ठवा पृ३३ लाख काटा रुपयाच्या आहेत, अशी माहिती केंद्रीय अर्थखात्याने दिली आहे. बँकेंग क्षेत्रात वेगवेगळ्या मूलभूत सुधारणा राबवण्यात आल्यामुळे त्याचप्रमाणे नादारी-दिवाळखोरीविषयक कायदा करून प्रभावीपण अमलातही आणला जाऊ लागला. त्याचप्रमाणे कर्जवितरणात शिस्त आणण्यात आली आणि तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यात येऊ लागला. त्याच काही चांगले परिणाम दिसू लागले. या पाश्वभूमीवर आता रिझर्व्ह बँकेने खासगी बँकांबाबतही काही उपाय अमलात आणले आहेत. भारतीय स्टेट बँक, एचडीएफसी बँक आणि आयसीआयसीआर बँक यांचे डोमेस्टिक सिस्टिमेंटिकली इम्पॉर्टट बँक दर्जा कायम ठेवण्यात आला आहे. २०२३ मध्ये त्यांचा हाच दर्जा होता. तो आता तसाच कायम ठेवण्यात आला आहे. या एसआयबी म्हणजे अशा बँका, ज्यांचा आकार इतका मोठा असतो की, त्याको सळळ्य शकत नाहीत! तसेच अर्थव्यवस्थेच्या दृष्टीने त्यांची बँकिंग सेवा अत्यंत मोलाची असत असून २०१४ मध्ये रिझर्व्ह बँकेने ही पद्धत सुरु केली त्याच्या पुढच्या वर्षीपासून अशा बँकांची नाव जाहीर करण्यात येऊ लागली. पहिली दोन वर्षे एसबीआय आणि आयसीआयसीआय बँक यांना हा दर्जा होता. २०१७ मध्ये त्यात या बँकांबाबेबरत एचडीएफसीचा समावेश करण्यात आला. काही बँका विशाल असतात आणि वेगवेगळ्या क्षेत्रांमध्ये कार्यरत असतात. तसेच त्या अस्ताव्यस्त पसरलेल्या असतात. त्यांना दुसरा पर्यायदेखील नसतो. त्यांच्या शाखा अनेक असतात. त्या आधुनिक तंत्रज्ञानाचा परिणामकारक वापर कररात असतात. या प्रकारच्या बँका या अखंडितपण आवश्यक त्या बँकिंग सेवा पुरवत असतात. उद्योग अशा बँका अडचणीत आल्यास सरकारची स

प्रकारचा मदत मिळल, कद्र सरकार त्याच्या पाठीमारे भक्तमपणे उभे राहील, याची खात्री असते. बँकांच्या महत्वानुसार गुण दिले जातात आणि त्यानुसार वेगवेगळ्या बकेट वितरित केल्या जातात. एसबीआय ही बकेट-चार, एचडीएफसीला बकेट-तीन आणि आयसीआयसीआय बँकेला बकेट-एक देण्यात आली आहे. त्या त्या बकेटनुसार त्या बँकेला अतिरिक्त भांडवल उभारावे लागते. जोखीम मालमत्तांच्या ०.२० ते ०.८० टक्के इतके अतिरिक्त भांडवल उपलब्ध करावे लागते. एसबीआयला ०.८० टक्के, एचडीएफसीला ०.४० टक्के आणि आयसीआयसी बँकेला ०.२० टक्के अतिरिक्त भांडवलाची गरज आहे. भारतात शाखा असलेल्या ज्या परदेशी बँकांनाही ग्लोबल सिस्टिमॅटिकली इम्पॉर्टट बँकेचा दर्जा मिळू शकतो. त्यानुसार अशा बँकांनादेखील भांडवली अधिभार द्यावा लागतो. म्हणजे जादा भांडवल उपलब्ध करून द्यावे लागते. जेवढे भांडवल अधिक, तेवढी कर्ज देण्याची क्षमता जास्त. भारतात सोने, कार गहाण ठेवून कर्ज घेणारे लोक ज्याप्रमाणे आहेत, त्याच्यप्रमाणे कोणतीही वस्तू तारण न ठेवता, विनातारण कर्ज घेणाऱ्यांची संख्याही मोठी आहे. क्रेडिट कार्डवर विनातारण कर्ज घेतली जातात. तसेच ईएमआयवर केलेली खरेदी अशाच प्रकारच्या कर्जातून केली जाते. बिगरबैंकिंग मायक्रोफायनान्स क्रेडिट कार्ड, स्मॉल फायनान्स बँक, फिनटेक कंपन्या, सार्वजनिक आणि खासगी बँका या विनातारण कर्ज देऊ लागल्या आहेत, तेही मोठ्या प्रमाणात! मागील दोन वर्षांमध्ये विनातारण लहान-लहान कर्जांच्या वाटपांच्या प्रमाणात २३ टक्क्यांची भर पडली आहे. २०१७ मध्ये

विनातारण कजाचा भाग साडचार लाख काटे रुपये होता. हे प्रमाण आता १५ लाख कोटी रुपयांपर्यंत जाऊन पोहोचले आहे. रिझर्व बँके असुरक्षित कर्ज देण्यावर आणलेल्या बंधनांमुळे बँका आणि बिगरबँकिंग वित्तीय कंपन्यान (एनबीएफसीएस) सोने कर्जासारख्या सुरक्षित कर्ज उत्पादनावर लक्ष केंद्रित करण्यास भाव पाडले आहे. गेल्या एका वर्षात सोन्याच्या किमतीत जवळपास २५ टक्क्यांनी वाढ झाली आहे आणि कर्जदारांनी झडिजिटल ऑन-बोर्डिंगफ पायऱ्या वाढवल्यामुळे जून २०२४ मध्ये संपलेल्या १२ महिन्यांमध्ये सोन्याच्या कर्जात वाढ झाली आहे. रिझर्व बँकेकडील डेटा आणि झडेनबीएफसीफक्या त्रैमासिक अहवालांवरून दिसून आले आकी की गेल्या एका वर्षात थकित सोन्याच्या कर्जात २०- ३० टक्क्यांनी वाढ झाली आहे. या विभागामध्ये झडेनबीएफसीफक्ये वर्चस्व असतानाही एकठ्या अनुसूचित व्यावसायिक बँकांनी जून २०२४ पर्यंत एक लाख २३ हजार ७७६ कोटी रुपयांची थकबाकी असलेल्या सुवर्ण कर्जामध्ये वार्षिक ३० टक्के वाढ पाहिली आहे. याउलट सुवर्ण कर्ज, असुरक्षित क्रेडिटमध्ये मंजूर वाढ झाली आहे. रिझर्व बँकेच्या आकडेवारीनुसार जून २०२३ मध्ये ३० टक्के वार्षिक वाढीच्या तुलनेत जून २०२४ मध्ये झडेतर वैयक्तिक कर्ज अंतर्गत थकबाकीची रकम १५ टक्क्यांनी वाढली थकित सोन्याच्या कर्जाच्या महिन्या-दर महिन्याच्या विश्लेषणात दिसून आले आहे की आर्थिक वर्ष २०२५ च्या पहिल्या तिमाहीमध्ये वाढ विशेषत: तीव्र होती. कारण मे २०२४ मध्ये थकीत रकमेत १५ टक्क्यांनी वाढ झाली होती त्याचप्रमाणे, झडेनबीएफसीफक्या बाबतीत, सर्वां

माझ्या गाल्ड कायनास्सर मुथूट कायनास्सन जून २०२४ मध्ये गोल्ड लोन असेट्स अंडर मैनेजमेंट (एयूएम)मध्ये २३ टक्के वाढ नोंदवली आहे. जून २०२४ च्या तिमाहीमध्ये सर्वात जास्त सोने कर्जवाटप झाले आहे. मणपुरम फायनास्सने गोल्ड लोन झारेयूएममध्ये वाषिक १५ टक्के वाढ (२३ हजार ६४७ कोटीवर) दिसली तर झंश्रीराम फायनास्सफे देखील झगोल्ड लोन एयूएममध्ये २३ टक्क्यांची सहा हजार १२३ कोटी रुपये वाढ दिसली. विनातारण कर्जावर व्याजदर जास्त असतात आणि त्यांचा ईएमआयदेखील घसघीत असतो. मात्र बँका अथवा वित्तसंस्थांनी सारासार विचार न करता अशी भरमसाट कर्ज देण्यास सुरुवात केल्यास आरोग्य धोक्यात येऊ शकते. म्हणूनच रिझर्व्ह बँकेने त्याबाबत काही कठोर नियम केले आहेत. छोटी कर्ज देणाऱ्या बँका आणि वित्तसंस्थांची जोखीम भांडवलाली पर्याप्तता वाढवणे, काही कंपन्यांना नवीन कर्ज देण्यास मनाई करणे अशी पावले रिझर्व्ह बँकेने उचलली असून, ती स्वागतार्हच म्हणावी लागतील. गोरगरिबांना त्यांच्या गरजा भागवण्यासाठी सूक्ष्म कर्ज देणे आवश्यक असते. ही कर्ज न मिळाल्यास ग्राहक सावकारांकडे जाऊन कर्ज सापब्यात अडकण्याची शक्यता असते; परंतु तरीदेखील ही कर्ज दैनंदिन खर्च भागवण्यासाठी घेण्यात आल्यास गरिबांची तात्पुरती गरज भागेल; परंतु या सूक्ष्म कर्जातून गोरगरिबांच्या व्यवसाय- उद्योगाची गरज भागत असल्यास आणि त्यातून उत्पादकता निर्माण होणार असल्यास, ते अधिक हिताचे ठरते. त्यामुळे सवंग दृष्टिकोन धारण न करता, समताल दृष्टिकोनातून या विषयाकडे पाहण्याची गरज आहे.

